

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Васил Рокоманов,

преподавател в Национална художествена академия, София

относно хабилитационния труд на

доц. д-р Здравка Павлова Василева

на тема:

Ре-конструкция на времето в живописната картина

Трудът е представен в Конкурс за заемане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ по 8.2 Изобразително изкуство („Живопис“ и „Композиция“), за нуждите на катедра „Живопис“, обнародван в „Държавен вестник“ – бр.101 от 27.11.2020 г.

Единствен кандидат в обявения конкурс е доц. д-р Здравка Павлова Василева. Представените от нея документи и референтни материали отговарят на Закона за РАСРБ и Правилника на НХА за неговото приложение, спазени са всички предвидени от закона срокове.

Здравка Василева е утвърден автор, чието творчество се радва на вниманието на ценителите у нас и в чужбина. Тя е реализирала значителен брой самостоятелни изложби и участия в престижни

галерии и форуми на живописиста; прояви, които са отразени в медиите и имат признанието на специализираната критика.

Тази усилна творческа дейност е съчетана с педагогическа кариера, която Василева изгражда стъпало след стъпало – от учител по рисуване в средно училище, през успешно защитена докторска дисертация и спечелен конкурс за преподавател в НХА, доцентура, до настоящата процедура. Тя участва в ръководни органи на катедрата и НХА, а също в успешната реализация на серия съвместни проекти на Академията и нейни партньори. По различни поводи Василева пише не много на брой, но качествени текстове, с които се утвърждава като академична личност и образован артист. Естествено продължение на нейната творческа и академична дейност е представянето ѝ в конкурса.

Хабилитационният труд на доц. д-р Василева включва текст, базиран върху 21 живописни картини. Като референтни материали са приложени още 19 картини, снимки от преподавателската работа, кратка автобиография и Списък на творческите изяви, публикации и други форми на художествено-творческа или научна изява.

Изложението, съдържащо позовавания на авторитети, споделени примери от авторски постижения, естетически идеи и концепции, технически термини и др., е разделено на три части, първата от които разполага темата на труда в актуалния културен контекст. Авторът акцентира върху проблеми в отношенията на живописиста с дигиталните медии и породените от тях артистични практики.

Втората част излага тезата на хабилитационния труд, като се съсредоточава върху онези психологически аспекти в процесите на създаване и възприемане на живописното произведение, които имат

отношение към многозначната категория „време“. Доц. д-р Василева изследва собствените си творби чрез авторефлексивен анализ, като ги съотнася към различни проявления на времето, а едновременно с това живописецът Здравка Василева представя своя творчески процес в поредица етапи, формиращи конкретен замисъл за живописното изграждане на всяка от картините.

Архитектурни структури, фигури, интериори, теренни и растителни форми изграждат живописни пространства на композициите, в които главна психологизираща функция има цветът. Макар да не заявяват принадлежност към конкретна естетическа дефиниция или манифест, повечето от тях съдържат метафизични аспекти в своето излъчване, продукт на органичните връзки на живописиста на Василева с времето. Излагането на авторския концепт и артистичните методи за неговото постигане в представените в конкурса произведения, е същинския обект на изследване в труда.

„Представените в хабилитационния труд картини са композиции, в основата на които стоят остатъчни образи и моменти отпреди, емоционално и смислово идеализирани от дистанцията на Времето и импулса на първоначалното преживяване.“

Цитатът и следващите изречения подтикват към сравнение с „потока на съзнанието“ на Марсел Пруст в романа „В търсене на изгубеното време“ – Василева осмисля преживяните мигове и психологически състояния в картинна реалност и тълкува творбите си като живописни *déjà vu*, които предлагат на зрителя маршрути за визуални приключения във времето.

Третата част е посветена на разнообразните технологични подходи, прилагани при създаване на картините от хабилитационния труд. Те са изяснени както според преките им художнически функции, така и като органично интегрирани към изложението концептуален модел, а също – с темата на хабилитационния труд. Ползваният инструментариум, чиито елементи са назовани изчерпателно, изгражда сфера на усещания, в която Здравка Василева открива най-интимните измерения на творческото си време и пространство. Тази част от изложението създава престава как са търсени и постигнати естетическото и сетивното въздействие на картините – всяка от тях включва в своята визуална структура видими знаци за процесите на композиране, рисуване и живописване, чиито темпоралните измерения са сред приносите на труда.

3. Основни приноси

Хабилитационният труд изследва от специфична позиция категорията време, съотнесена към изкуството живопис и индивидуалното творчество на автора.

Значим принос на труда е представения в него аналитичен поглед към тази твърде сложна интердисциплинарна проблематика като елемент от знанието за изкуството на живописиста и нейното преподаване в академична среда. Споделяйки познанието си за тези интелектуални и творчески процеси, доц. д-р Здравка Василева създава понятийно поле с потенциал както за бъдеща творческа и теоретична дейност, така и за общуване със студенти и образовани ценители на нейното изкуство.

4. Заключение:

Чрез своя труд и цялостното си представяне в конкурса доц. д-р Здравка Василева се извява като усърден, креативен и изявен професионалист в полето на живописата като творческа практика и академична дисциплина. Впечатлен съм от прецизния подбор на умело употребени термини и референтни средства и материали, с които тя убедително представя идеите си в теоретичен план, като артистична и преподавателска реализация.

В заключение, препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително за присъждането на академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ по 8.2 Изобразително изкуство („Живопис“ и „Композиция“) на доц. д-р Здравка Василева.

С уважение:

Проф. д-р Васил Рокоманов